

Participatieverslag Buurtaanpak Aardgasvrij Startbijeenkomst Oog in AI – 5 september 2023

Het participatietraject

Doel

Het hoofddoel van de participatie is om alle stakeholders en bewoners van Oog in AI te informeren, te bereiken en hen de gelegenheid te geven om ideeën, wensen en meningen in te brengen over een aardgasvrij Oog in AI, om uiteindelijk tot een omgevingsbewust en gedragen Uitvoeringsplan te komen. Deze eerste bijeenkomst had daarnaast als doel om buurtbewoners actief bij het onderwerp aardgasvrij te betrekken, ze op de hoogte te brengen van het initiatief Oog voor Warmte en ze te activeren zelf ook mee te denken over een duurzaam en aardgasvrij Oog in AI. Tot slot was ook het bieden van een handelingsperspectief een doel, zodat bewoners weten wat ze spijt vrij al kunnen doen om hun woning te verduurzamen.

Middel

Fysieke startbijeenkomst

Op 5 september vond de (eerste) startbijeenkomst van de Buurtaanpak Aardgasvrij plaats in Oog in AI, deze had een informeel karakter. De bijeenkomst vond plaats in het AZC 'A Beautiful Mess' aan de Joseph Haydnlaan in Utrecht. De startbijeenkomst was in de vorm van een fysieke inloopbijeenkomst met een plenair deel van 30 minuten en daarna een informatiemarkt. Inwoners en ondernemers konden tussen 19:00 – 21:30 uur binnenlopen en zich laten informeren over de volgende onderwerpen:

- Het proces van de Buurtaanpak Aardgasvrij (doel, tijdslijn, participatiemogelijkheden etc.);
- De buurtcoöperatie Oog voor Warmte en inzet straatambassadeurs;
- Het onderzoek naar mogelijke warmte-alternatieven;
- De mogelijkheden om nu al te besparen door o.a. te isoleren;
- De voor- en nadelen van inductie koken.

Online peiling

In juni hebben 1423 huishoudens in Oog in AI een wijkbericht op de mat gekregen met een uitnodiging voor de bijeenkomst, maar ook een link naar een buurtpeiling. We hebben een buurtpeiling opgezet om online de ideeën, wensen en meningen over de buurtaanpak in Oog in AI te verzamelen. De peiling heeft uitgestaan van 27 juni tot 20 september op het gemeentelijk platform DenkMee. De peiling is in Oog in AI 367 keer ingevuld.

Belangrijkste uitkomsten van de peiling zijn dat een duurzamere wijk (51,2%) maken van Oog in AI een grote wens is onder de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld. Daarnaast spelen meer veiligheid op straat (38,2%) en meer groen (31,1%) in de wijk ook een grote rol in de wensen. We zien in de resultaten dat koken op aardgas ook nog veel voorkomt (60%). Onder de deelnemers is ook opvallend dat merendeels hun woning (grotendeels) al hebben geïsoleerd (ruim 80%) We nemen de resultaten mee in het vervolg van het participatieproces.

Voor de deelnemers die in de peiling hun gegevens hebben achter gelaten om mee te praten over de overstap naar aardgasvrij Oog in AI en/of contact willen over de mogelijkheden om hun woning te isoleren nemen wij persoonlijk contact met ze op.

Figuur 1: Uitnodiging via Wijkbericht

Kernboodschap

Vooraf hadden we de volgende kernboodschap geformuleerd: We staan aan het begin van een grote transitie: heel Nederland wordt aardgasvrij. In Utrecht nemen we de tijd om de overstap naar duurzame warmte zorgvuldig voor te bereiden, buurt voor buurt, samen met bewoners en andere betrokkenen. Veel is nieuw en soms nog onduidelijk, qua techniek maar zeker ook qua wetgeving, kostenverdeling etc. Dit vraagt een gedegen proces van onderzoeken, maar ook pionieren en samen eerste stappen durven zetten ondanks onzekerheid. Oog in Al is één van de twintig buurten waar we komende twee jaar gaan onderzoeken hoe aardgasvrij wonen op een goede en betaalbare manier kan. Ook bieden we handelingsperspectief voor bewoners en ondernemers zodat ze weten wat ze nu al kunnen doen om hun woning of bedrijf te verduurzamen, ter voorbereiding op een aardgasvrije toekomst. Als gemeente trekken we in Oog in Al in de onderzoeksfase met plezier samen op met buurtcoöperatie Oog voor Warmte omdat zij als geen ander weten wat voor bewoners belangrijk is in deze transitie.

Betrokkenen

Alle inwoners uit het cluster Oog in Al waren uitgenodigd voor de startbijeenkomst. De volgende belanghebbenden zijn hierin meegenomen:

- Eigenaar-bewoners
- Huurders sociale- en particuliere huur
- Particuliere verhuurders
- Eigenaren en huurders van zakelijk en/of maatschappelijk vastgoed
- Bestuurders en eigenaren van VvE's (vereniging van eigenaars)

De volgende betrokkenen vanuit de gemeente en samenwerkingspartners waren daarnaast aanwezig deze avond om bij te dragen aan de doelen van de startbijeenkomst:

- Buurtcoöperatie Oog voor Warmte
- Energie Samen (in opdracht van Gemeente en Oog voor Warmte)
- Ekwadraat (in opdracht van Gemeente en Oog voor Warmte)

- Dagvoorzitter (inwoner uit Oog in Al)
- Energiecoöperatie Energie-U (voor kleine besparingsmaatregelen)
- Gemeente Utrecht projectteam van Buurtaanpak Aardgasvrij vanuit de pijler verduurzamen van de energiebronnen
- Gemeente Utrecht team 'Wonen' vanuit de pijler energiebesparing door onder andere isoleren van gebouwen
- Gemeente Utrecht voor VvE's en Ondernemers.

Vorm inloopbijeenkomst

Tijdens de plenaire opening gaf de gemeente samen met de buurtcoöperatie Oog voor Warmte een introductie op het onderwerp Aardgasvrij en namen we de aanwezige bewoners kort mee in het proces van de buurtaanpak, de warmtetransitie, de publieke waarden en hebben we een aantal vragen behandeld. Ná de plenaire introductie konden de buurtbewoners terecht bij verschillende stands voor het ophalen van gerichte informatie. De volgende stands waren aanwezig voor informatievoorziening:

- Oog voor Warmte
Bij deze stand konden bewoners kennis maken met het buurtinitiatief Oog voor Warmte. Er werd verteld over het ontstaan van het initiatief. Mensen die lid willen worden kregen hier meer informatie over het lidmaatschap van de buurtcoöperatie. Ook was er aandacht voor het werven van straatambassadeurs.
- Participatie en proces
Bij deze stand informeerden we bewoners over het proces van de buurtaanpak aardgasvrij en hoe zij mee kunnen denken. Bewoners konden op het (participatie) proces reageren door post-its te plakken op de 'zorg- en wensmuur'. Ook haalden we vragen op over hoe ze de communicatie tot nu toe hebben ervaren.
- Onderzoek
Hier werd informatie gegeven over het onderzoek dat loopt naar mogelijke warmteoplossingen. De eerste resultaten van de 100 uitgedeelde thuisscans werden toegelicht. Ook was dit de plek voor vragen over de verschillende technieken, bronnen etc.
- Isoleren en besparen
Bij deze stand informeerden we woningeigenaren over de mogelijkheden om hun woning te isoleren en energie te besparen. Ook waren er collega's van 'Wonen' aanwezig voor de informatievoorziening over financiën, subsidies en collectieve inkoopactie voor de spijtvrije maatregelen.
- VvE's en ondernemers
Bewoners die lid zijn van een VvE konden bij deze stand terecht met vragen over het verduurzamen als VvE. De VvE heeft een aparte aanpak binnen de buurtaanpak Aardgasvrij.
- Inductie koken
Bij deze stand werd er iets bereid op een inductieplaat en werd er meer informatie gegeven over koken op inductie. Bewoners mochten een magneetje meenemen om thuis te testen of hun pannen geschikt zijn om te koken op inductie.

Algemene sfeer en impressie

De avond werd druk bezocht, er waren 94 buurtbewoners aanwezig. Het was een warme avond, buiten was het boven de 30 graden, dus het zaaltje dampte behoorlijk. Maar er heerste een gemoedelijke sfeer. De inwoners voelen zich betrokken bij het onderwerp aardgasvrij Oog in AI en duurzaamheid staat bij veel buurtbewoners hoog in het vaandel. Zij hadden veel vragen en zijn en blijven graag op de hoogte van het proces.

Zie link voor een video met sfeerimpressie van de avond: [\[video volgt\]](#)

Inbreng en resultaat

Bij alle stands zijn ideeën, wensen en meningen opgehaald. Hieronder de belangrijkste punten per stand.

Oog voor Warmte

Bij deze stand konden bewoners kennis maken met het buurtinitiatief Oog voor Warmte. Ook was Energie Samen aanwezig bij deze stand om het dialoog aan te gaan met bewoners over in hoeverre hun woning is verduurzaamd. Oog voor Warmte had ook als doel om straatambassadeurs te werven om zo mensen later in het proces makkelijker te bereiken. In gesprekken werd duidelijk dat veel van de aanwezigen al in contact staan met Oog voor Warmte. En de meeste zijn ook al ver op weg met het isoleren van hun woning. Wel hadden mensen veel vragen over de komende drie jaar: als de CV ketel binnenkort vervangen moet worden en mensen al een grote verduurzamingsstap willen zetten, wat adviseren wij dan? Ook waren er vragen over aquathermie en waar dat al wordt toegepast. Mensen zijn bang voor kinderziektes en op zoek naar goede voorbeelden elders.

Onderzoek

Bij deze stand werd door Ekwadraat informatie gegeven over het onderzoek dat loopt naar de mogelijke warmteoplossingen. De eerste resultaten van de 100 uitgedeelde thuis scans werden toegelicht. Deze stand werd erg druk bezocht en veel mensen hadden vragen over de voor- en nadelen van de verschillende technieken en bronnen. Ook waren er vragen over het benodigde niveau van isoleren en de geen spijt maatregelen. Veel mensen willen al wat doen. Sommige mensen geven wel een voorkeur aan voor een individuele oplossing omdat je dan flexibeler bent om van oplossing te veranderen als bepaalde techniek innoveert of goedkoper wordt. Daarnaast waren er vragen en zorgen over de koeltevraag (is daar genoeg aandacht voor?) en de kosten van de transitie (is een warmtepomp niet altijd voordeliger?). Woonbooteigenaren hebben vragen over het isoleren van woonboten in Oog in AI en maken zich zorgen om mogelijke geluidshinder van de installaties die nodig zijn voor aquathermie. Mensen zijn ook op zoek naar vergelijkbare voorbeelden van aquathermie- of zonnethermie projecten. Zo werd het Zonnethermie project in Haarlem genoemd waar meerdere technieken worden gecombineerd (pvt +wko).

Inductie koken

Een groot deel van de inwoners in Oog in AI kookt al op inductie (37% van de ingevulde buurtpeiling geeft dit aan) of is bekend met koken op inductie. Aanwezige bewoners waren voornamelijk geïnteresseerd in hoe de inductiekookplaat geïnstalleerd moet worden. De meeste vragen gingen over of er een extra groep in de meterkast

moet komen en of er 3x25 moet worden geïnstalleerd. Ook gingen vragen over of het veel gedoe geeft. De positie van de inductieplaat bij de ingang zorgde voor veel aanspraak.

Isoleren en besparen

Bij deze stand konden mensen vragen stellen over isoleren en besparen. Mensen waren geïnteresseerd in de spijtvrije maatregelen die ze individueel kunnen nemen. Iemand gaf aan behoefte te hebben aan één A4tje met handelingsperspectief: wat kan ik nu al doen? Van een betrouwbare afzender. Bij deze kraam was ook informatie verkrijgbaar over collectieve acties of een aanpak samen met je burens. Daar was weinig interesse voor, de meeste bezoekers waren al zelf aan de slag en trekken daarin niet veel op met de burens.

Mensen staan eerder open voor aanpassingen aan de schil van hun huis als die van onder- of van buitenaf gedaan kunnen worden zoals spouwmuurisolatie of isolatie van de kruipruimte. Aanpassingen waarbij het interieur op z'n kop moet, voor buizen, leidingen en andere radiatoren, zijn minder populair.

VvE's en ondernemers

Onder de aanwezige inwoners die lid zijn van een VvE waren de gebouwen al goed geïsoleerd en kwamen zij vooral met de vraag wanneer zij aardgasvrij worden. In het vervolg van de participatie hopen we meer inwoners die lid zijn van een VvE te bereiken waarbij de stap naar isoleren nog gemaakt te bereiken. Hiervoor richten wij op de volgende buurtbijeenkomst een thematafel in gericht op VvE. Ondernemers waren niet aanwezig tijdens de bijeenkomst. Voor ondernemers worden er aparte bijeenkomsten georganiseerd die los van de buurtaanpak worden gefaciliteerd omdat ook hier een aparte aanpak voor geldt.

Participatie en proces

Vanuit de participatie en het proces konden bewoners op het (participatie) proces reageren door post-its te plakken op de 'zorg- en wensmuur'.

De volgende zorgen en wensen werden genoteerd:

Zorgen	Wensen
Geluidsoverlast van warmtepompen (woonboot water draagt)	Onafhankelijke SWOT-analyse. Scenario's (meer dan drie?)
Risico dat te weinig anderen meedoen aan collectieve Oplossing	Mooi aanbod voor collectieve opties
Dat mensen gaan wachten op duidelijkheid en niets gaan doen (niet isoleren, geen (hybride) warmtepomp etc.	Voorkeuren uit de buurt inventariseren wie wil graag individueel en wie wil graag collectief
Teveel focus op collectieve oplossing	Coöperatief warmtenet, dus een net van onszelf als wijk
Lessen uit Overvecht meegenomen?	Op de hoogte blijven, eigen vragen kunnen stellen
Hoe flexibel is het systeem? Kan het na 15 jaar weer worden aangepast? Neem de levensduur van bouwkundige techniek mee	2030 gewoon van het gas af!
Wat gaat het kosten?	
Isolatie woonboten voldoende?	
Afhankelijk van monopolist bij collectieve optie. Wat als kosten na 5-10 jaar omhoog gaan zoals bij energieprijzen?	
Zorg: dat een kleine groep mensen de voortgang blokkeert, door overal tegen te zijn.	

Vervolgafspraken

Op donderdagavond 9 november organiseren we in samenwerking met Oog voor Warmte de volgende buurtbijeenkomst. Dit noemen we een 'bewonerswerk-avond'. Hier wordt deze avond extra aandacht besteed voor het onderzoek. Hiermee beogen we om zicht te krijgen op wat voor inwoners belangrijk is bij de keus voor een

warmteoplossing (zowel welke waardes als type warmtebron), een gedeeld gevoel van een goede (onderzoeks)aanpak te ontwikkelen en de fijnmazige kennis die inwoners hebben van hun buurt in te zetten voor het onderzoek. Daarnaast blijven we aandacht besteden aan het bewustwordingsproces aardgasvrij wonen en het bieden van handelingsperspectief.

Deze avond faciliteren we thematafels waarbij we experts laten invliegen op de volgende onderwerpen:

- **Onderzoek (technische haalbaarheidsstudie)**
Tijdens deze avond worden er verschillende warmtescenario's toegelicht en worden de voorgestelde onderzoeks-criteria getoetst bij de bewoners en ondernemers van Oog in Al. Bewoners kunnen aanvullende aandachtspunten en lokale gevoeligheden meegeven voor het onderzoek. Mede op basis van de uitkomsten van deze bewonerswerk-avond wordt de gedetailleerde haalbaarheid van maximaal drie scenario's uitgewerkt. De uitkomst hiervan zal ook op de derde buurtbijeenkomst worden gepresenteerd.
- **Aanpassingen van woning**
Tijdens deze avond gaat een adviseur ook specifiek in op aanpassingen in de woning. Bewoners kunnen informatie inwinnen over wat er nodig is aan isoleren/besparen om zo tot de vereiste isolatieniveau te komen dat geschikt is voor alle toekomstige warmteoplossingen.
- **VvE**
Voor VvE geldt een aparte aanpak. Tijdens deze avond informeren we eigenaren die lid zijn van een VvE wat zij kunnen doen om te verduurzamen en de besluitvorming hierover te organiseren.

Geleerde lessen

De evaluatie van deze eerste startbijeenkomst gebruiken we om volgende bijeenkomsten in Oog in Al nog beter vorm te geven. Ook nemen we de geleerde lessen mee naar andere buurten. Deze bijeenkomst was de eerste startbijeenkomst van een reeks. Ook in andere buurten zoals Kanaleneiland Zuid, Rivierenwijk, Dichterswijk en Wilhelminapark gaan we dit jaar nog van start. We nemen in ieder geval de volgende punten mee:

- Aanmelden vooraf via mail of een webformulier is toch handiger, om beter in te schatten hoeveel mensen er komen. Wij waren uit gegaan van 75 mensen, met deze opkomst (en het warme weer) was de ruimte wel erg vol.
- Locatie was wel erg prettig door mooie aankleding, goede catering en het 'midden in de samenleving' gevoel.
- Er was maar één microfoon aanwezig op locatie, in het vervolg zijn twee microfoons handiger.
- Opvallend weinig jonge ouders aanwezig, terwijl die wel veel in Oog in Al wonen. Misschien door het moment in het jaar (veel informatiebijeenkomsten van scholen die avond), het mooie weer of het tijdstip. Het kan ook zijn dat de vorm niet past. Misschien toch (ook) online een bijeenkomst organiseren? Goed om te onderzoeken hoe we deze groep wel bereiken.
- Presentaties achter in de zaal niet goed leesbaar. Minder tekst op slides.
- Het is beter om voor individuele vragen te verwijzen naar de kraampjes. Daar kunnen collega's betere antwoorden geven en bij persoonlijke situaties stil staan. Wel is het een goed idee om een paar veelgestelde vragen voor te bereiden en plenair te bespreken.
- Nog betere afstemming tussen programma isoleren gebouwde omgeving en buurtaanpak aardgasvrij is nodig, over het handelingsperspectief. Wat doe ik als mijn CV ketel kapot gaat?; Is een warmtepomp komend jaar een goed idee?

Gestelde vragen

Zowel in het plenaire gedeelte als bij de kraampjes zijn veel vragen gesteld. We nemen deze vragen en de antwoorden op in de Q&A voor Aardgasvrij Oog in Al.

1. Wat zijn de geleerde lessen uit Overvecht?

2. Is het slim om nu al een warmtepomp aan te schaffen als mijn huis er qua isolatie klaar voor is?
3. Wat zijn de voor- en nadelen van de drie verschillende warmteoplossingen?
4. Worden woonboten ook meegenomen in de plannen?
5. Hoeveel ruimte neemt een afleverset in?
6. Moet ik vloerverwarming hebben om op lage temperatuur te kunnen verwarmen?
7. Ik heb nu een ketel die vervangen moet worden, en omdat ik niet weet wat de toekomst brengt, weet ik niet waar ik goed aan doe.
8. Tot welk niveau isoleren is dan noodzakelijk om goed voorbereid te zijn op de toekomst?
9. Is iedereen een individuele warmtepomp niet veel makkelijker en goedkoper te realiseren?
10. Waar wordt aquathermie al toegepast in Nederland?
11. Is er genoeg aandacht voor de koeltevraag?
12. Maakt een aquathermie installatie veel geluid?
13. Als mijn CV deze winter stopt en mijn woning is al redelijk geïsoleerd, ga ik dan voor hybride, volledig WP of nog een normale CV?